

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІАГНОСТИКИ СТАНУ ГАЗОРОЗПОДІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Л. О. Тарасенко

Мінливість сучасної середи функціонування підприємств вимагає здійснення заходів в режимі «на випередження», для чого необхідно мати розуміння про можливості підприємства, про його поточну та потенційну міцність. З метою підвищення надійності функціонування підприємства, його ефективності та стійкості необхідним є проведення діагностики.

В перекладі з грецької мови слово «діагностика» означає розпізнавання і вперше було використано в медицині Гіппократом. а пізніше – в техніці. Діагностика в епоху Гіппократа та його послідовників будувалася на ретельному спостереженні хворого, тобто на проведенні свого роду аналізу за допомогою спеціальних методів. В даний час вона відрізняється тільки удосконаленням техніки аналізу, розвитку вчення про ознаки та розумінням їх сутності. Таким чином, тлумачення терміну «діагностика» в медицині зводиться до розпізнавання захворювань [1, с. 143].

Розпізнавання наявних проблем у функціонуванні підприємства реалізується через інтерпретацію даних інформаційної бази, яка формується в рамках облікової та аналітичної функцій управління. Першоджерелом підготовки інформаційної платформи для подальшого здійснення діагностики є фінансова звітність, сформована в рамках облікової системи. Дані фінансової звітності використовуються при оцінці динаміки змін вартості активів, капіталу, зобов'язань, обсягів доходів і витрат. При цьому інтерпретуються як абсолютні значення показників звітності, так і їх відносні значення як результат здійсненого коефіцієнтного аналізу.

У таблиці 1 представлені показники діяльності газорозподільних підприємств, які характеризують результат їх основної діяльності – постачання та транспортування газу, а також фінансовий результат до оподаткування як та стаття, що характеризує прикінцевий результат діяльності підприємства.

Таблиця 1

Показники діяльності газорозподільних підприємств (2014–2019 рр.).

Стаття	Оператор ГРМ	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	Вінницягаз	914 026	886 678	628 460	621 963	585 663	531 868
	Волиньгаз	540 649	555 027	357 640	390 073	352 712	314 132
	Дніпрогаз	1 163 695	959 338	434 618	401 927	418 206	381 316
	Криворіжгаз	432 722	458 639	302 753	331 694	330 902	303 776
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	Вінницягаз	984 143	1 015 558	486 607	630 944	818 025	659 970
	Волиньгаз	560 176	638 313	300 021	384 873	477 529	475 529
	Дніпрогаз	1 265 227	1 013 761	315 052	386 347	505 286	579 137
	Криворіжгаз	455 351	452 240	252 513	323 948	415 699	410 570
Валовий прибуток (збиток), тис. грн	Вінницягаз	(70 117)	(128 880)	141 853	(8 981)	(232 362)	(128 102)
	Волиньгаз	(19 527)	(83 286)	57 619	5 200	(124 817)	(161 397)
	Дніпрогаз	(101 532)	(54 423)	119 566	15 580	(87 080)	(197 821)
	Криворіжгаз	(22 629)	6 399	50 240	7 746	(84 797)	(106 794)

1	2	3	4	5	6	7	8
Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн	Вінницягаз	(104 282)	6 456	41 463	(48 005)	(115 218)	(300 737)
	Волиньгаз	(66 582)	(51 294)	(30 624)	(22 360)	(69 317)	(177 374)
	Дніпрогаз	(136 134)	35 856	31 626	(22 142)	(22 142)	(44 066)
	Криворіжгаз	(42 260)	(31 154)	(2 944)	(50 813)	(55 859)	(266 964)

Джерело: побудовано автором за даними [2–5]

Серед різноманітних підходів до вибору показника оцінки ефективності функціонування показник прибутку залишається широко застосовуваним.

Інформація про прибуток, отриманий суб'єктом господарювання, дає уявлення про те, наскільки якісно управлінський персонал виконав свої обов'язки для ефективного та результативного використання ресурсів [6]. Проведений аналіз показників звіту про фінансові результати за період 2014–2019 років дає можливість визначити певні тенденції та зробити висновки:

– незначний рівень прибутковості та тенденція до отримання збитків вже на першому рівні – при розрахунку валового прибутку (збитку), тобто від результату діяльності, яка є основною метою підприємства, не враховуючи операційні витрати;

– систематичність отримання від'ємного значення фінансових результатів, що характерно для всіх проаналізованих підприємств. У проаналізованому періоді підприємства однієї галузі у різних регіонах демонструють збитковий характер діяльності.

Збитковий характер діяльності є одним із індикаторів неефективної роботи. Систематичність збитків також ставить під значний сумнів здатність суб'єкта господарювання продовжувати свою діяльність на безперервній основі, що є базовим принципом при складанні фінансової звітності, оцінюється при здійсненні зовнішнього аудиту. Фінансова звітність забезпечує управлінський персонал та зовнішніх користувачів важливою інформацією. Здійснення коефіцієнтного аналізу трансформує облікові дані звітності в аналітичні дані, що полягає в визначенні певних співвідношень. Таким чином вагоме значення має достовірність фінансової звітності, яка виступає обліково-аналітичним забезпеченням процесу діагностики стану підприємств та подальшої розробки управлінських рішень на цій основі.

Література

1. Ионин Е. Е. Система показателей оценки имущественного положения предприятия: монография. Донецк: Юго-Восток, 2006
2. Річна фінансова звітність АТ «Вінницягаз». (Акціонерне товариство «Вінницягаз»). *Офіційний сайт Акціонерного товариства «Вінницягаз»*. URL: <https://vn.104.ua/ru/informacija-pro-kompaniju/informacija-dlja-akcioneriv/accouting>
3. Річна фінансова звітність АТ «Волиньгаз» (Акціонерне товариство «Волиньгаз»). *Офіційний сайт Акціонерного товариства «Волиньгаз»*. URL: <https://vl.104.ua/ru/informacija-pro-kompaniju/informacija-dlja-akcioneriv/accouting>
4. Річна фінансова звітність АТ «Дніпрогаз». (Акціонерне товариство «Дніпрогаз»). *Офіційний сайт Акціонерного товариства «Дніпрогаз»*. URL: <https://dpgor.104.ua/ru/informacija-pro-kompaniju/informacija-dlja-akcioneriv/accouting?page=3>
5. Річна фінансова звітність АТ «Криворіжгаз» (Акціонерне товариство «Криворіжгаз»). *Офіційний сайт Акціонерного товариства «Криворіжгаз»*. URL: <https://kr.104.ua/ru/informacija-pro-kompaniju/informacija-dlja-akcioneriv/accouting?page=2>
6. Концептуальна основа фінансової звітності (Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009